

ВИСНОВОК

**Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Державне регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні» здобувачки ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»
Гвоздь Оксани Миколаївни**

1. Актуальність теми дисертації

Передумовою забезпечення населення високоякісною та безпечною продукцією харчування, бережного ставлення до навколишнього середовища, розвитку сільських територій є екологізація підходів до ведення сільського господарства, яка, як результат, зумовлює усвідомлення необхідності органічного сільськогосподарського виробництва. Аграрний сектор України має значний потенціал для розширення масштабів органічного землеробства, проте на даному етапі ця галузь в Україні перебуває на початкових етапах формування і становлення, а тому потребує ґрунтовних досліджень, що стосується теоретико-методологічних засад становлення теорії і практики державного регулювання розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні. Зазначене визначає актуальність теми дисертаційного дослідження, мету, предмет та завдання.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дослідження пов'язано з науково-дослідними темами кафедри менеджменту економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка в межах держбюджетної теми «Управління конкурентоспроможністю агропродовольчої продукції в господарській системі України» (номер державної реєстрації 0120U101814).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Наукові положення, теоретичні підходи, розробки, висновки та пропозиції отримані автором самостійно на основі проведеного наукового дослідження і опубліковані у наукових виданнях. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в роботі використані лише ті ідеї та положення, які є результатом особистих досліджень здобувачки.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором висновків і рекомендацій

Обґрунтованість та достовірність отриманих результатів дисертаційного дослідження підтверджується позитивною оцінкою їх у процесі апробації на 7 науково-практичних конференціях, 5 публікацій у фахових наукових виданнях, а також вони отримані на основі опрацювання значного обсягу сучасної економічної літератури із досліджуваної проблематики та великої кількості статистичної інформації, а також застосуванні сучасних методів наукових пошуків. Методологічною основою роботи є сукупність загальнонаукових та

спеціальних методів дослідження державного регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

До найвагоміших наукових результатів дисертації, що становлять наукову новизну, належать:

удосконалено:

- обґрунтовано покрокову системну стратегію оптимізації державного регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні, яка базується на комплексі дій спрямованих на удосконалення інноваційно-інституційного напрямку, коригування нормативно-правового поля, реалізацію заходів у науково-освітній площині, покращення торговельно-збутових операцій, розвитку функцій контролю для формування ефективного державного регулювання розвитку органічного виробництва, що дало змогу покращити цілісний підхід до удосконалення та розвитку органічного сільськогосподарського виробництва;

- понятійно-категоріальний апарат дослідження через введення в науковий обіг модернізованих та конкретизованих термінів, зокрема поняття «органічної продукції», що, на відміну від натуральної та еко-продукції, на кожному етапі виробництва перебуває під контролем акредитованого органу сертифікації і має відповідне маркування; доповнено поняття «державне регулювання у сфері органічного сільськогосподарського виробництва», що, на відміну від усталених, розглядає його як багатокomпонентну систему заходів, яка має на меті виконувати наступні функції: відповідати за оптимізацію нормативно-правового забезпечення у даній сфері та визначення державного контролю у цій сфері, стимулювати та підтримувати розвиток органічного сільськогосподарського виробництва та внутрішнього ринку органічної продукції через розробку відповідної державної політики розвитку, що сприяє еволюції категоріального апарату з досліджуваної проблематики;

- науково-методологічний підхід до розкриття сутності організаційно-економічного механізму, що, на відміну від існуючих, розглядає його як систему певних передумов (загальних економічних законів розвитку суспільства; рівня розвитку науки і техніки; принципів державного регулювання; нормативно-правових та інших юридичних аспектів; історичних політичних та економічних рівнів розвитку; механізму пізнання дії та використання економічних законів) формування та функціонування і дає змогу сформувати умови закономірного розвитку органічного сільськогосподарського виробництва;

- класифікацію переваг органічного сільськогосподарського виробництва, яка, на відміну від існуючих, виділяє переваги здоров'я як окрему підгрупу соціальних переваг, що дає змогу акцентувати на потребі у відсутності пестицидів, гербіцидів, фунгіцидів, залишків хімічних синтетичних добрив у кінцевому продукті органічного виробництва, відсутності ГМО та їх похідних, необхідності високого вмісту вітамінів та мінералів, вираженого природнього аромату та смаку в продукції органічного сільськогосподарського виробництва;

-методологію ціноутворення на органічну продукцію, який, на відміну від існуючих, визначає надбавку за органічність продукції як добуток коефіцієнтів урожайності за традиційної технології виробництва та органічної, загальної продуктивності сівозміни, ризику знищення врожаю та втрати при зберіганні і дає змогу формувати ціну на органічну сільськогосподарську продукцію, враховуючи її основні відмінності;

набули подальшого розвитку:

-науково-прикладні засади формування програм розвитку сфери органічного виробництва, оновлення вимог до програм підтримки, що, на відміну від усталених, виділяє визначення спільних рис державних і регіональних програм підтримки та дає змогу сформувати необхідність ведення статистичної діяльності як однієї з умов розроблення програм розвитку;

-методичні засади оцінки рівня ефективності діяльності кластерів органічного сільськогосподарського виробництва, який, на відміну від існуючих, враховує показники розвитку регіону та дає змогу оцінити еколого-економічну ефективність заходів державної підтримки органічного сільськогосподарського виробництва;

-інструментарій державного регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва, який, на відміну від існуючих, виведений на основі отриманих в результаті SWOT-аналізу скомбінованих станів можливостей зовнішнього середовища та сильних сторін, а саме: розширення масштабів органічного виробництва та відкриття нових ніш органічної продукції як метод впливу на збільшення обсягів експорту сертифікованої органічної продукції; підтримка органічного виробника з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку; збільшення рівня попиту на внутрішньому ринку органічної продукції, що дає змогу для пришвидшення динаміки розвитку органічного сектора;

-рекомендації щодо формування перспективних напрямів розвитку органічного сільського господарства в Україні шляхом стратегічного управління як процесної моделі, яка на відміну від існуючих включає формування основних орієнтирів розвитку, визначення пріоритетних напрямків діяльності, розроблення стратегії для досягнення цілей, відповідного забезпечення процесу управління та можливості адаптації процесу управління відповідно до змінного середовища та дає змогу виявити основні зв'язки між всіма елементами діяльності з розвитку органічного сільськогосподарського виробництва.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України та виданнях, віднесених до міжнародних наукометричних баз:

1. Гвоздь О. М., Горинь М. О. До проблеми ціноутворення на ринку агропромислової продукції в Україні. *Формування ринкової економіки України: збірник наукових праць Львівського національного університету імені Івана Франка*. 2016. Вип. 36. С. 3-7. (Особистий внесок автора: здійснено аналіз і оцінку основних принципів ціноутворення на ринку агропромислової продукції,

виявлено тенденції зміни основних параметрів ринку, ідентифіковано проблеми формування ціни та їх основні способи поліпшення, 0,512/0,206 друк. арк.).

2. Гвоздь О. М. Органічне сільськогосподарське виробництво: сутність та основні проблеми. *Вісник Львівського університету: Серія економічна*. 2018. Вип. 55. С. 20-27 (0,583 друк. арк.).

3. Hvozdo O. M., Goryn M. O. State regulation of organic farming in Canada and Ukraine: an overview of key indicators and comparative analysis of both countries. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*. 2020. Вип. 4 (2). С. 125-132 (Особистий внесок автора: ідентифіковано особливості органічного сільськогосподарського виробництва, виокремлено і доповнено основні етапи розвитку органічного виробництва, проведено компаративний аналіз державного регулювання органіки в Канаді та Україні, 0,508/0,291 друк. арк.).

4. Гвоздь О. М. Особливості ціноутворення на органічну продукцію та державної підтримки органічного виробника в ринкових умовах України. *Економіка та суспільство*. 2021. №25. С. 20-27 (0,367 друк. арк.).

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

5. Гвоздь О. М. До проблеми державного регулювання органічного аграрного ринку України. *Європейський журнал економіки та менеджменту*. 2019. Том 5, Вип. 2. С. 90-96. (0,432 друк. арк.).

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Гвоздь О. М. До проблеми теоретичного аналізу ціноутворення на ринку агропромислової продукції. *Сучасний менеджмент: витoki, реалії та перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. м. Дубляни, 4 березня, 2017 р. С. 16-19. (0,171 друк. арк.).

2. Гвоздь О. М. Теоретичні засади стратегічного планування на підприємствах АПК. *Актуальні проблеми функціонування господарської системи України*: збірник матеріалів доповідей учасників XXIV Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених. Львів, 19-20 травня 2017 р. С. 34-35. (0,133 друк. арк.).

3. Гвоздь О. М. Органічне сільськогосподарське виробництво: сутність та основні проблеми. *Управління інноваційними процесами в економічній системі України*: збірник матеріалів доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Львів, 22-23 грудня 2017 р. С. 11-13. (0,163 друк. арк.).

4. Гвоздь О. М. Європейський досвід правового регулювання органічного виробництва. *Теорія та практика менеджменту безпеки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Луцьк, 14 травня 2019 р. С. 9-10. (0,171 друк. арк.).

5. Гвоздь О. М. Порівняльний аналіз державного регулювання органічного сільськогосподарського виробництва Канади та України. *Актуальні проблеми функціонування господарської системи України*: збірник

матеріалів доповідей учасників XXVII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених. Львів, 20 листопада 2020 р. С. 72-74. (0,169 друк. арк.).

6. Гвоздь О. М. Формування стратегії державного регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні. *Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді: матеріали XXIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Черкаси, 6-7 квітня 2021 р. С. 58-62. (0,159 друк. арк.).

7. Hvozdz O. M. Strategy formation of organic agricultural production's state regulation in Ukraine. *Сучасні економічні аспекти розвитку держав, регіонів та суб'єктів господарювання: матеріали спеціалізованої наукової конференції*. Полтава, 23 квітня 2021 р. С. 21-23 (0,161 друк. арк.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Науково-методичні положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка при викладанні дисциплін «Державне адміністрування та регулювання», «Державне регулювання економіки».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення отриманих результатів полягає у сформульованих та обґрунтованих у роботі рекомендаціях та висновках, що мають практичне спрямування і можуть бути використані у процесі державного регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва.

Зокрема, основні положення та пропозиції дисертаційної роботи пройшли апробацію та прийняті до впровадження у:

- Західно-Української регіональної агропромислової біржі – в частині використання системного підходу до формування державної стратегії розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні та необхідності практичних дій на кожному підприємстві з використанням підтримки наданої державою, як комплекс взаємопов'язаних заходів впроваджуються у практику управління.

- діяльність Асамблеї Аграрних палат України – результати SWOT-аналізу ринку органічної сільськогосподарської продукції на основі наявних можливостей та загроз, сильних та слабких сторін в процесі розробки стратегії діяльності з урахуванням чинників зовнішнього середовища.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Структура, мова та стиль викладення дисертаційної роботи відповідають чинним вимогам МОН України.

Дисертація заслухана та обговорена на фаховому семінарі кафедри менеджменту. Під час обговорення суттєвих зауважень щодо змісту роботи не було.

У цілому дисертація Гвоздь Оксани Миколаївни відповідає вимогам до підготовки кваліфікаційних наукових праць за спеціальністю 073 «Менеджмент»

На основі зазначеного, можна зробити такі висновки:

1. За актуальністю обраної теми, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, висновками, практичною значущістю дисертація «Державне регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні» відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167).

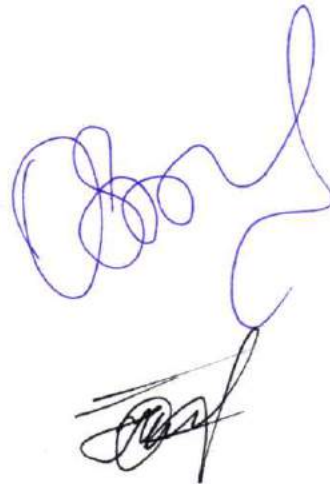
2. Дисертація відповідає спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

3. Якість та кількість наукових праць Гвоздь О. М., опублікованих за результатами дисертаційної роботи, відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167).

4. Дисертація «Державне регулювання розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні» може бути рекомендована для подання у спеціалізовану вчену раду.

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту

Сенишин О.С.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту

Виклюк М.І.

26 квітня 2021 р.

*Підпис О.С. Сенишин та М.І. Виклюк
підтверджую:*

вчений секретар

Львівського національного університету
Імені Івана Франка, доцент

О.С. Грабовецька

О.С. Грабовецька